

HATÁS, ELLENHATÁS: merre megy a gazdaság?

3. oldal

**Kétéves versenyképességi
program az MNB-től**

15. oldal

**Hosszú távon megmarad
a távmunka**

16. oldal

**Tízéves hosszabbítás
az EU-roamingdíjaknál**

21. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

- Az orosz invázió próbára teszi az Európai Unió gazdasági ellenállóképességét.... 3
- Londoni elemzők 40 százalék körüli ideig GDP-zuhanást várnak Ukrajnában..... 6
- Embargó helyett importvámot javasol az orosz olajra a Wifo 7
- Befolyásolhatja-e a háború és a szankciók a szerződések teljesítését? 8
- KSH: az első negyedévben 8,2 százalékkal nőtt a gazdaság teljesítménye 10

AKTUÁLIS

- Megalakult az ötödik Orbán-kormány 12
- Matolcsy: kétéves versenyképességi programot kell indítani 15

NAPIRENDEN

- Hosszú távon velünk marad a távmunka .. 16
- Profession.hu: 2020 óta évente 12 százalékot emelkedtek átlagosan a munkavállalói nettó bérigények 18

EURÓPAI UNIÓ

- Unió főtanácsnok: a tagállamok kormányai felelősségre vonhatók a légszennyezés által okozott egészségkárosodásért.... 19
- Érvénybe lépett a páneurópai magánnyugdíj-termékről szóló uniós rendelet..... 20
- Az EU további tíz évvel meghosszabbította az uniós roamingdíjakra vonatkozó szabályokat 21
- Az EU fokozatosan megszünteti az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keretet 21

AKTUÁLIS

4. Nemzetközi Családi Vállalatok Konferencia 22

KÖNYVJELZŐ

- Manipulátorok – A Facebook diktatúra 23

A MAGYAR GYÁRIPAR

az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: depositphotos.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

„Egyértelmű, hogy az új kormány következő négy éve a gazdaságról fog szólni. Kell ennél több?!“

Arccal a gazdaság felé

Ki az, aki meg merné jóslni, meddig tart az orosz-ukrán háború? Senki? Pedig fontos lenne tudni ahhoz, hogy a szokásos gazdasági prognózisok valamennyire pontosak legyenek. Mivel minden eddiginél nagyobb a bizonytalanság, minden lehetséges variációval számolni kell. Egyik se jó, de mégsem mindegy, mikor kezd csökkenni a rekordokat döntő infláció, mikor gyorsul fel újra a növekedés, mikor áll helyre az ellátási lánc. Az orosz invázió mindenesetre most nagyon próbára teszi az Európai Unió ellenállóképességét – derül ki az Európai Bizottság tavaszi előrejelzéséből. (3. oldal)

Ez a háború alapvetően befolyásolja a világkereskedelmet, például azért, mert Ukrajna – az orosz tengeri blokádnak miatt sem – nem tudja szerződéses kötelezettségeit teljesíteni, azaz nem tud ütemesen exportálni. A tovaryűrűző hatás miatt a partnerek is bajba kerülnek. A háború kapcsán egyébként is felmerül a kérdés, vajon ez vis maior-e, azaz a korábbi szerződéseket felülírja az élet, ezért a nemteljesítést nem követhetik szankciók, kártérítési igények. A PwC Legal szakértői szerint azonban „nem minden vis maior, ami annak látszik”, azaz alaposabban meg kell vizsgálni, hogy vajon a rendkívüli helyzetben lett volna mód arra, hogy a szerződést betartsák a felek, vagy sem. (8. oldal)

S miközben a cégek azt vizsgálják, mit kell, mit tudnak teljesíteni ilyen viszonyok között, valósággal berobbant a gazdasági nyilvánosságba a KSH első negyedéves nyers becslése: a magyar gazdaság 8,2 százalékkal nőtt. Ha ilyen erős a magyar gazdaság, akkor miért emlegetünk bizonytalanságot, meg akadozó ellátási láncot, hiányt, elszaladó inflációt? Talán azért, mert ez az a szám, aminek most nem szabad bedölni, s nem szabad győzelmi nyilatkozatokat kiadni – bár azért erre is volt példa. Elemzői vélemények szerint a gazdaság kiugró teljesítménye mellett a múlt év végi lendület áthúzódó hatása és az egy évvel korábbi alacsony bázis is szerepet játszott a bruttó hazai termék (GDP) első negyedévi megugrásában. Jól nézzük meg, egy darabig ilyen nem fogunk látni. (10. oldal)

Mindezek alapján nem meglepő, hogy dicshimnusz helyett a realitásokkal próbálja szembesíteni az alig felálló új kormányt az MNB. Kétéves versenyképességi programot javasol az új kormánynak a „drámaian megbomlott” egyensúly visszaállításához. A Fenntartható egyensúly és felzárkózás 12 pillérét és 144 javaslatát áadták a miniszterelnöknek – mondta Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke egy konferencián. (16. oldal)

A helyzet súlyosságával a régi-új kormányfő is tisztában lehet. Mi mással lenne magyarázható, hogy az új kormány 11 minisztériumból legalább hét valamilyen módon kötődik a gazdasághoz: lesz kulturális és innovációs minisztérium, építési és beruházási minisztérium, gazdaságfejlesztésért felelős tárca, technológiai és ipari minisztérium, meg pénzügyminisztérium, területfejlesztési-uniós forrásokért felelős tárca és marad a külgazdasági és külügyminisztérium is. (12. oldal) Egy munkaadói szervezet, amelynek tagjai a gazdaság különböző területein dolgoznak, örömmel konstatálhatná: egyértelmű, hogy az új kormány következő négy éve a gazdaságról fog szólni. Kell ennél több...?!

Az orosz invázió próbára teszi az Európai Unió gazdasági ellenállóképességét

A háború kitörése előtt az EU gazdaságának kilátásai hosszan tartó és erőteljes bővülést vetítettek előre. Az Ukrajna elleni orosz invázió azonban új kihívásokat hozott, éppen akkor, amikor az Unió kilábal a világjárvány gazdasági hatásaiból. A nyersanyagárakra kifejtett felfelé irányuló nyomáson keresztül, amely újra ellátási zavarokhoz és növekvő bizonytalansághoz vezet, a háború tovább súlyosbítja a növekedést már korábban is gátló tényezőket, amelyekkel kapcsolatban viszont korábban azt remélhettük, hogy enyhülni fognak. Emiatt az Európai Bizottságnak az EU növekedési kilátásait lefelé, az inflációs előrejelzést viszont felfelé kellett módosítania.

Az EU GDP-je az előrejelzés távlatában várhatóan pozitív tartományban marad, köszönhetően a lezárás utáni újraindításnak és a világjárvány idején a növekedés támogatása érdekében hozott erőteljes szakpolitikai intézkedéseknek. Nevezetesen a sok személyes kontaktust igénylő szolgáltatások világjárvány utáni újbóli megnyitása, az erős és még mindig javuló munkaerőpiac, a megtakarítások kisebb mértékű felhalmozódása és a növekvő energiaárakat ellensúlyozó költségvetési intézkedések ösztönzik a magánfogyasztást. A beruházásoknak kedvez majd a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljes körű alkalmazása és az azt kísérő reformprogramok végrehajtása.

A reál-GDP növekedése 2022-ben az EU-ban és az euróövezetben egyaránt várhatóan 2,7%, 2023-ban pedig 2,3% lesz, szemben a 2022. téli időközi előrejelzés 4,0%-os, illetve 2,8%-os (az euróövezetben 2,7%-os) növekedési előrejelzésével. A 2022-es lassulást a gazdaság tavaly tavaszi és nyári lendületes növekedése fényében kell értelmezni, amely körülbelül 2 százalékponttal javítja az idei éves növekedési rátát. A kibocsátás éves növekedése 2,1%-ról 0,8 %-ra esett vissza.

A gazdaságokat a világon mindenhol, így az Unióban is leginkább az energiahordozók árának megugrása sújtja. Jóllehet a nyersanyagárak a világjárvány alatt tapasztalt alacsony szintről már a háború előtt is jelentősen növekedtek, az ellátási láncokkal kapcsolatos bizonytalanság felfelé nyomta az árakat, egyúttal fokozta azok volatilitását. Ez igaz az élelmiszerekre és az egyéb alapvető termékekre és szolgáltatásokra, csökkentve a háztartások vásárlóerejét.

A logisztikai és az ellátási láncokban a háború miatt kialakult zavarok, valamint a nyersanyagok széles körének növekvő inputköltségei tovább súlyosbítják a nemzetközi kereskedelem zavarait. E zavarokat a termelést visszafogó azon drasztikus intézkedések okozzák, amelyeket a Covid-19-járvány megfékezésére irányulóan Kína egyes részein most is alkalmaznak.

AZ ENERGIAÁRAK REKORDMAGAS INFLÁCIÓT GENERÁLNAK

Az infláció 2021 eleje óta emelkedik: a 2021 utolsó negyedévi évi 4,6%-ról 2022 első negyedévében 6,1%-ra nőtt. Az euróövezetben az általános infláció áprilisban 7,5%-ra emelkedett, ami a monetáris unió történetének legmagasabb rátája.

AZ ELŐREJELZÉSRŐL

Ez az előrejelzés az árfo-lyamokkal, kamatlábakkal és nyersanyagárakkal kapcsolatos, az április 29-i állapot szerinti technikai feltételezéseken alapul. Minden más beérkező adat tekintetében – ideértve a kormányzati szakpolitikákra vonatkozó feltételezéseket – az előrejelzés az április 29-ig rendelkezésre álló információkon alapul. Az előrejelzés csak a bejelentett és megfelelően részletezett új szakpolitikai intézkedéseket veszi figyelembe, egyébként a politika változatlanságát feltételezi.

Magyarország gazdasági teljesítménye?

(az Európai Bizottság 2022 tavaszi előrejelzése)

A gazdasági teljesítmény (GDP) változása előző évhez képest (százalék)

EURÓPAI GAZDASÁGI ELŐREJELZÉS		2022 TAVASZ		
Magyarország		2021	2022	2023
	GDP-növekedés (% év/év)	7,1	3,6	2,6
	Infláció (% év/év)	5,2	9,0	4,1
	Munkanélküliség (%)	4,1	3,8	4,0
	Államháztartási mérleg (a GDP %-ában)	-6,8	-6,0	-4,9
	Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	76,8	76,4	76,1
Folyó fizetési mérleg (a GDP %-ában)		-2,9	-5,5	-3,5

Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság | Európai Bizottság

Az előrejelzések szerint az euróövezeti infláció 2022-ben 6,1% lesz, majd 2023-ban 2,7%-ra mérséklődik. 2022 egészére nézve ez jelentős felfelé történő módosítást jelent a 2022. téli időközi előrejelzésben szereplő értékhez (3,5%) képest. Az infláció várhatóan 6,9%-on tetőzik az idei év második negyedévében, majd ezt követően fokozatosan csökken. Az EU-ban az infláció a 2021. évi 2,9%-ról 2022-ben várhatóan 6,8%-ra emelkedik, majd 2023-ban 3,2%-ra mérséklődik. Az átlagos maginfláció 2022-ben és 2023-ban várhatóan az EU-ban és az euróövezetben egyaránt meghaladja a 3%-ot.

ERŐS ÉS MÉG JAVULÓ MUNKAERŐPIAC

A munkaerőpiac alapjai az új válsághelyzetben is stabilak. 2021-ben több mint 5,2 millió mun-

kahely jött létre az uniós gazdaságban, amelynek munkaerőpiacán közel 3,5 millióval több ember dolgozott. Emellett a munkanélküliek száma közel 1,8 millió fővel csökkent. A munkanélküliségi ráták 2021 végén a korábbi példátlanul alacsony szintek alá kerültek.

A munkaerőpiaci feltételek várhatóan tovább javulnak: az előrejelzések szerint az EU-ban a foglalkoztatás idén 1,2%-kal nő, bár ezt az éves növekedési rátát a tavalyi év második felének erőteljes lendülete hajtja. Az ukrajnai háború elől az EU-ba menekülő emberek várhatóan csak fokozatosan lépnek be a munkaerőpiacra, és ennek kézzelfogható hatásai csak a jövő évtől válnak láthatóvá.

Az előrejelzések szerint a munkanélküliségi ráta tovább csökken: az EU-ban idén 6,7%-ra, 2023-ban pedig 6,5%-ra, az euróövezetben pedig idén 7,3%-ra, 2023-ban 7,0%-ra.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSI HIÁNYOK TOVÁBB CSÖKKENNEK, DE A HÁBORÚVAL KAPCSOLATOS KÖLTSÉGEK NÖVEKEDNEK

A magas energiaárak hatásának enyhítésére és az Ukrajnából menekülők támogatására irányuló intézkedések költségei ellenére, a Covid19 kapcsán hozott ideiglenes támogatási intézkedések kivezetésével párhuzamosan 2022-ben és 2023-ban várhatóan tovább csökken az összesített államháztartási hiány. Az előrejelzések szerint az összesített uniós hiány mértéke a 2021. évi 4,7%-ról 2022-ben a GDP 3,6%-ára, 2023-ban pedig 2,5%-ra csökken (az euróövezetben 3,7%-ra és 2,5%-ra).

Az EU összesített GDP-arányos államadóssága, miután a 2020. évi közel 92%-os történelmi csúcsról (az euróövezetben csaknem 100%-ról) 2021-ben mintegy 90%-ra (az euróövezetben 97%-ra) mérséklődött, az előrejelzések szerint 2022-ben körülbelül 87%-ra, 2023-ban pedig 85%-ra csökken (az euróövezetben 95%-ra, illetve 93%-ra), ami még továbbra is meghaladja a Covid19 előtti szintet.

A BIZONYTALANSÁG ÉS A KOCKÁZATOK A HÁBORÚ ALAKULÁSÁTÓL FÜGGENEK

A gazdasági konjunktúrával és az inflációval kapcsolatos előrejelzések kockázatai nagymértékben függenek a háború alakulásától, és különösen annak az energiapiacokra gyakorolt hatásától.

Tekintettel a nagy fokú bizonytalanságra, az alap-előrejelzést egy modellalapú forgatókönyv-elemzés kíséri, amely az energia-hordozók magasabb árának, valamint az Oroszországból érkező gázszállítások hirtelen leállításának hatását szimulálja. A súlyosabb hatásokat feltételező ezen utóbbi forgatókönyv esetében

a GDP növekedési rátája 2022-ben és 2023-ban körülbelül 2,5, illetve 1 százalékponttal marad el az előre jelzett alapforgatókönyvtől, míg az infláció 2022-ben 3 százalékponttal, 2023-ban pedig több mint 1 százalékponttal nőne az alapforgatókönyvhöz képest.

Az energiaellátás említett lehetséges zavarai mellett az ellátási láncok vártnál súlyosabb problémái és az energián kívüli nyersanyagok – különösen az élelmiszerek – árának további emelkedése még jobban visszafoghatja a növekedést és még erősebb felfelé irányuló nyomást gyakorolhat az árakra. Az importált inflációs sokk mellett a vártnál erősebb másodlagos hatások stagflációt eredményezhetnek. Az erős inflációs nyomás a finanszírozási feltételek tekintetében is fokozódó kockázatokat eredményezett. Végezetül továbbra is kockázati tényezőként kell tekinteni a Covid19-re.

Ezeket a közvetlen kockázatokon túl az Ukrajna elleni orosz invázió miatt az EU leépíti gazdasági kapcsolatait Oroszországgal, aminek következményei teljeskörűen jelenleg még nehezen beláthatók.

MAGYARORSZÁG: MAGAS MARAD A KÖLTSÉGVETÉSI HIÁNY

Magyarország gazdasága az év elejéig erőteljesen növekedett, de az ukrajnai háború beárnyékolja a kilátásokat: az import drágulása, a kereskedelem terén jelentkező zavarok, a meg-növekedett bizonytalanság és a kockázati felárak várhatóan visszafogják a GDP növekedését, növelik az inflációt, és rontják a külső egyenleget. A nagyobb kihívást jelentő makrogazdasági környezet és a kiadásokra nehezedő új nyomások miatt a költségvetési hiány várhatóan továbbra is magas marad.

A GDP növekedése idén várhatóan 3,6%-ra, 2023-ban pedig 2,6%-ra lassul. Az előrejelzés szerint a magánfogyasztás veszít lendületéből

azt követően, hogy az ösztönző intézkedések hatása gyengül, és az infláció csökkenti a háztartások vásárlóerejét. Magyarország nettó energiaimportja az előrejelzések szerint idén mintegy 3 százalékponttal fog emelkedni GDP-arányosan.

Az infláció a 2021. évi 5,2%-ról idén várhatóan 9%-ra emelkedik. Az infláció tetőzése 2022 harmadik negyedévére prognosztizálható, amikor korra hatályát veszti az üzemanyagokra és az alapvető élelmiszerekre vonatkozóan bevezetett hatósági árstop. Amikor a fogyasztói árak felzárkóznak a magasabb termelési költségekhez, az alacsonyabb kereslet várhatóan csökkenti fogja az inflációt, melynek mértéke 2023-ban várhatóan 4,1%-ra mérséklődik.

Az előrejelzés szerint az államháztartási hiány továbbra is magas marad az idei év folyamán – mértéke várhatóan a GDP 6%-át fogja kitenni. Ez számos expanzív intézkedés bevezetését és a magas energiaárakhoz kapcsolódó többletkiadásokat tükrözi. 2023-ban a hiány várhatóan 4,9%-ra csökken a továbbra is magas nominális GDP-növekedés és a diszkrecionális kiadások részleges visszafogása következtében.

Az energia kiskereskedelmi árát Magyarországon a költségeknél alacsonyabb szinten rögzítették, ami várhatóan jelentős veszteségeket fog okozni a főként állami tulajdonú közüzemi ágazatban. Az előrejelzés szerint az említett vállalatoknak nyújtott tőkeinjekciók idén a GDP 1,1%-át, 2023-ban pedig további 0,7%-át teszik majd ki. A prognózis azt valószínűsíti, hogy az államadósság kismértékben, a GDP 76,8%-áról a GDP 76,4%-ára csökken 2021 és 2022 között, majd 2023-ban 76,1%-ra mérséklődik, mivel a magas nominális GDP-növekedés javarészt ellensúlyozni fogja a magas államháztartási hiányt.

Európai Bizottság Magyarország

TÖBB FORGATÓKÖNYV LEHETSÉGES

„Ukrajna orosz inváziója mérhetetlen szenvedést és pusztítást okoz, de Európa gazdasági fellendülését is hátráltatja. A háború miatt az energiaárak ugrásszerűen megemelkedtek, és újabb zavarok keletkeztek az ellátási láncokban, így az infláció várhatóan hosszabb ideig magasabb marad. A tavalyi erőteljes gazdasági fellendülés áthúzódo pozitív hatást fog gyakorolni a növekedési rátákra ebben az évben. Az erős munkaerőpiac, a világjárvány utáni újraindítás és a Next Generation EU várhatóan további támogatást nyújt az európai gazdaságok számára, és segíteni fogja az államadósság és a hiány csökkentését. Ezt az előrejelzést azonban nagyfokú bizonytalanság és kockázatok övezik, amelyek nagyban függenek az Oroszország által indított háború fejleményeitől. Más forgatókönyvek is lehetségesek, amelyek mellett a növekedés alacsonyabb, az infláció pedig magasabb lehet a ma előre jelzetté – nyilatkozott. Paolo Gentiloni gazdaságpolitikai biztos.

ELŐZETES MEGÁLLAPODÁST JAVASOL AZ ÉVOSZ

Előzetes megállapodást javasol az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége (ÉVOSZ) a megrendelőnek és az építési vállalkozónak a költségek változása miatt. A szövetség közleménye szerint célszerű megállapodni előre, hogy hogyan kezelik a költségek változását.

Az árfelelvizsgálat a közbeszerzéseket is érinti, hiszen az építési feladatok 60 százalékát az állami, közösségi megrendelések adják. Az ÉVOSZ ezért összefoglalta a Közbeszerzési Hatóság számára az építőanyagok árváltozásait, a Közbeszerzési Tanács pedig az egyeztetések alapján módosította a szerződések megváltoztatására és teljesítésére vonatkozó útmutatóját. A megkezdett munkákhoz eljárási rendet is készítettek, hogy az érintetteknek se jogtalan előnyük, se hátrányuk ne legyen

az előre nem látható árváltozások miatt – tették hozzá.

A közlemény szerint a szerződésnek a módosítás minden feltételét tartalmaznia kell, határidő meghosszabbításánál például azt, hogy milyen esetben és mennyivel hosszabbítható meg a teljesítés határideje. A közbeszerzések szerződés módosításához kiadott útmutató alkalmazását az ÉVOSZ lakossági építkezéseknél is javasolja.

Az ÉVOSZ már egy éve jelezte, hogy az építőanyagok drágulása kockázatot jelenthet, mert a vállalkozók egyedül nem tudják viselni a nagyobb költségeket, meg kell osztaniuk a megrendelővel. Az áremelkedés már tavaly elérhette a 20 százalékot, és idén akár még nagyobb lehet – idézi az MTI a közleményt.

Londoni elemzők 40 százalékos körüli idei GDP-zuhanást várnak Ukrajnában

Londoni makrogazdasági elemzők új alapeseti előrejelzése szerint az idén 40 százalékos megközelítő mértékben zuhanhat az ukrán hazai össztermék (GDP), de a helyzet bizonytalansága miatt több alternatív – ennél jobb, illetve rosszabb – forgatókönyv is elképzelhető.

A Morgan Stanley globális pénzügyi szolgáltató konglomerátum feltörekvő piacokkal foglalkozó londoni elemzőstábjában 25 oldalas helyzetértékelésében közölte: központi prognózisa elhúzódó, de idővel gyengülő intenzitású konfliktust valószínűsít.

Ez az előrejelzési forgatókönyv azt is feltételezi, hogy Oroszországnak egyetlen nagyobb ukrán várost sem sikerül elfoglalnia, de drasztikusan megváltozik az ukrán gazdaság szerkezete: az ukrán üzleti vállalkozások az ország biztonságosabb nyugati térségeibe húzódnak, és a gazdaság alapvetően a háborús szükségletek kiszolgálására áll át. A Morgan Stanley e forgatókönyv-változata azzal számol, hogy az ukrán GDP-érték 2022-ben 39 százalékkal zuhan.

A ház várakozása szerint a háztartási szektor kereslete az idén 42 százalékkal esik vissza, és ez, valamint a munkaerő nagyarányú kényszerű mozgása és az ellátási oldalon jelentkező komoly sokkok az állóeszköz-beruházások értékének 65 százalékos idei zuhanását okozzák az ukrán gazdaságban. A Morgan Stanley londoni elemzői szerint ugyanakkor hosszabb távon az újjáépítéshez nyújtandó nemzetközi pénzügyi segítség jelentős szerephez juthat.

A ház szerint jóllehet jelentős jogi akadályok merülhetnek fel, de az ukrán újjáépítéshez az orosz devizakészletből a szankciók által befagyasztott 300 milliárd dollárnyi hányadot is fel lehetne használni.

A cég a bizonytalanságok miatt ennél kedvezőtlenebb, illetve kedvezőbb előrejelzési forgatókönyveket is felvázolt. A negatív változat azzal számol, hogy az ukrán háború egyértelmű megoldás nélkül hosszabb ideig elhúzódik, és Ukrajna elveszíti hozzáférését a Fekete-tengerhez, amelynek kikötőiből az ukrán gabonaexport csaknem 90 százaléka, a napraforgóolaj-kivitel 70 százaléka, a fémexportnak pedig több mint a fele indult a célállomások felé.

E forgatókönyv-változat esetén a Morgan Stanley számításai szerint az ukrán hazai össztermék az idén 60 százalékkal is zuhanhat, és az ukrán gazdaság teljesítménye csak 2030-ra vagy még később érne el újból a háború előtti szintet.

A ház kedvező forgatókönyvének alapfeltételezése szerint már 2022 közepére létrejön valamilyen politikai megegyezés, és Ukrajna nem veszít több területet. Ebben az esetben a Morgan Stanley londoni elemzői szerint az ukrán GDP-érték az idén 22 százalékkal esne vissza – e csökkenés zöme az év első felére koncentrálódna –, és jövőre 8 százalékkal emelkedne. E forgatókönyv megvalósulása esetén az ukrán gazdaság teljesítménye már 2025 elejére visszatérne a háború előtti szintre – áll a cég szerdai tanulmányában.

Az ukrán gazdaságban más nagy londoni elemzőházak is összeomlás-szerű visszaesést várnak az idei évre.

AZ UKRÁN EXPORTRA KIVETETT VALAMENNYI UNIÓS VÁMOT FELFÜGGESZTETTÉK

Az Európai Parlament (EP) jóváhagyta az Európai Bizottság javaslatát, hogy az Európai Unió egy évre függessze fel az EU-ba irányuló valamennyi ukrán exportra, köztük az acélexportra kivetett dömpingellenes és importvámot, és minden vonatkozó uniós védintézkedést.

Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) a Londonban bemutatott, jelentősen rontott térségi előrejelzésében közölte: várakozása szerint az ukrán hazai össztermék az idén 30 százalékkal zuhan, és ez a szűkebb kelet-európai és kaukázusi régióban is átlagosan 18,4 százalékos GDP-zuhanást okoz 2022 egészében. Az EBRD Ukrajnán kívül Örményországot, Azerbajdzsánt, Georgiát és Moldovát sorolta ebbe a csoportba. Az EBRD az ukrániai háború miatt soron kívül összeállított előző, márciusi előrejelzésben 20 százalékos ukrán gazdasági visszaesést jósolt 2022-re, vagyis azóta 10 százalékponttal rontotta tovább ezt a prognózist – írja az MTI.

Embargó helyett importvámot javasol az orosz olajra a Wifo

Embargó helyett az orosz olajra importvám kivetését részesítené előnyben a Wifo osztrák gazdaságkutató intézet május 24-én publikált elemzésében.

Az importvámoknak valószínűleg több előnye is lenne az olajembargóhoz képest. A vámtétel fokozatos emelése révén a hazai gazdaság jobban tudna alkalmazkodni az árhatásokhoz, mint a mennyiség azonnali megvonásához – áll az intézet kedden közzétett elemzésében, amit az MTI ismertet.

Az importvámokat – az embargóval ellentétben – a stratégiai szempontokkal összhangban rugalmasan lehet a konfliktus éppen aktuális gazdasági és politikai dinamikájához igazítani.

Oroszország az olaj és az olajtermékek egyik fő szállítója. Az EU-n belül az orosz kőolajszállításoktól való importfüggőség nagyon heterogén, különösen a földrajzilag közel fekvő országok függnek nagymértékben az orosz olajtól.

Az év végéig fokozatos importkorlátozással járó uniós olajembargó a mennyiségi csökkenést az átmeneti időszakban az emelkedő olajárakkal ellensúlyozná, ami viszont stabilizálná Oroszország bevételeit. Az európai és az osztrák gazdaságra nézve viszont negatív következményei lennének. Az olajembargó fokozatos bevezetése időt is adhat Oroszországnak arra, hogy alternatív olajexport-stratégiákat dolgozzon ki, vagy csökkentse a termelés

mennyiségét, ami az embargót kevésbé hatékonyá teheti. Ezenkívül egy teljes olajembargó fokozná az oroszországi ellenintézkedések kockázatát is. Például az EU-ba irányuló földgázszállítások csökkentését.

Az elemzés szerint alternatív megoldásként jelenleg az orosz nyersolajra, kőolajtermékekre vagy földgázra kivetendő importvám van napirenden. A magas (tiltó) importvámok gyakorlatilag egyenértékűek lennének az import befagyasztásával.

Az embargóval ellentétben a vámok kivethetők tekintet nélkül az egyes uniós országok orosz olajtól való függőségére. Egyrészt, mert a vámok lehetővé teszik az orosz energiahordozók további beszerzését, másrészt a fogyasztók költségeit növelik ugyan az importvámok, de bevételt jelentenek a kormányok vagy az EU költségvetésének. Ezekből a bevételekből pedig enyhíteni lehet a legkiszolgáltatottabb csoportok terheit. Ezenkívül lehetséges az is, hogy középtávon a vámok egy részét az orosz termelők viselik majd az exportáruk csökkenése révén.

https://wifo.ac.at/jart/prj3/wifo/resources/person_dokument/person_dokument.jart?publikationsid=69660&mime_type=application/pdf

BEFOLYÁSOLHATJA-E a háború és a szankciók a szerződések teljesítését?

Az utóbbi években a gazdasági szereplők a koronavírus-járvány hatására megismerkedtek a vis maior fogalmával. A járvány kezdetén az egyik legfontosabb kérdés az volt, hogy a kialakult helyzet nyomán kell-e teljesíteni az egyes szerződéseket. Az Ukrajnában zajló háború és az Oroszországgal szemben bevezetett szankciók következtében a fenti kérdés most úgy merül fel, hogy egy szerződő fél milyen esetekben hivatkozhat a háborúra, mint vis maiorra annak érdekében, hogy valamely szerződéses kötelezettségtől szabaduljon. A válaszokat a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő ügyvédei foglalták össze.

NEM MINDEN VIS MAIOR, AMI ANNAK LÁTSZIK

„A szerződési jog egyik alapelve az, hogy a szerződéses kötelezettségeket teljesíteni kell, a kockázatvállalás a szerződések velejárója. A felek csak kivételes, külső és előre nem látható okokra hivatkozással szabadulhatnak szerződéses kötelezettségeik teljesítése alól. A magyar jogban a vis maiorra nincs részletes definíciója. A bírósági gyakorlatban tipikusan ilyenek a természeti katasztrófák, egyes meghatározott állami intézkedések, mint az import-export tilalmak, embargó, devizakorlátozások, és bizonyos politikai-társadalmi események is, mint például a háború” – magyarázza Kelemen Dániel, a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal jogásza. Azonban önmagában a fenti okokra való hivatkozás nem mentesíti automatikusan a felet szerződéses kötelezettségeinek teljesítése alól. Ehhez szükség van arra is, hogy a szerződéses kötelezettség teljesítésének elmaradása és a vis maior között szoros ok-okozati összefüggés álljon fent. E feltételeket minden szerződés esetében egyedileg kell vizsgálni, tekintettel arra, hogy a háború vagy a szankciók milyen hatással vannak a szerződés tárgyára és a teljesítésére.

Előállhat olyan eset, hogy egy vállalkozás Ukrajna háborúval érintett részéről

vagy Oroszországból szerezte be a szerződéses kötelezettségei teljesítéséhez szükséges árut vagy nyersanyagokat. Amennyiben ezeket a háború miatt már nem tudja innen beszerezni, úgy sikeresen csak akkor hivatkozhat vis maior körülményre, ha ezek az áruk vagy nyersanyagok máshonnan sem szerezhetők be. Ha viszont a nyersanyag vagy áru veszteségek árán ugyan, de beszerezhető, a vis maiorra alapozott védekezés korlátozott.

A bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozik annak meghatározása, hogy az adott esemény vis maiorra minősíthető-e. Ennek megítélésénél a bíróságnak mindig az eset összes körülményét kell figyelembe vennie.

A feleknek mindazonáltal lehetőségük van arra, hogy a vis maior esetét és annak következményeit a szerződésben szabályozzák, elkerülve ezáltal a joggyakorlatban lévő bizonytalanságokat: ilyen rendelkezést az üzleti gyakorlatban számos szerződés (például a bonyolultabb tranzakciós szerződések) tartalmaz. Ezért a vis maior gyanújának felmerülése esetén első lépésként fontos ellenőrizni a szerződésben, hogy az tartalmaz-e valamilyen rendelkezést a kialakult helyzetre vonatkozóan. Ha a szerződés nem rendelkezik (vagy nem megfelelően rendelkezik) a vis maior kérdését, szükséges meg-

vizsgálni, hogy a jogszabályok, illetve a bírói gyakorlat milyen útmutatást adnak a helyzet kezelésére.

MIKOR MENTESÜL A FÉL A KÁRTÉRÉSI KÖTELEZETTSÉG ALÓL?

A vis maior bekövetkezésének következménye az, hogy a teljesíteni nem tudó fél mentesül a kártérítési kötelezettség alól. A Ptk. alapján ugyanis, ha a szerződő fél bizonyítja, hogy a „szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta”, akkor nem köteles megtéríteni a másik fél esetleges kárait.

Ha például egy vállalkozás vas- és acélárak oroszországi exportjára vállalt kötelezettséget, e szerződéses kötelezettségének teljesítése alól a háború miatt Oroszországgal szemben bevezetett piaci korlátozások miatt bizonyos esetekben szabadulhat.

A mentesülésre csak akkor van lehetőség, ha:

- az említett körülmény a háborúval vagy a szankciókkal közvetlen összefüggésbe hozható,
- következményei gazdaságilag észszerűen elvárható intézkedésekkel sem elháríthatóak, és

- az a szerződés megkötésének időpontjában nem volt előre látható, tehát ha a szerződés megkötésének időpontjában a háborúval vagy korlátozásokkal és azok lehetséges következményeivel még nem lehetett számolni.

„Ismert például olyan bírósági döntés, amely rögzítette, hogy a piaci viszonyok változásának lehetőségét a szerződő félnek a szerződés megkötésekor nem lett volna szabad figyelmen kívül hagynia, ezért az ebből eredő kereskedelmi kockázatot viselnie kell. Esetről esetre történő mérlegelést igényel annak vizsgálata, hogy melyik az az időpont, amikortól a szerződést kötő feleknek alappal kellett számolniuk a háború és a korlátozások hatásainak terjedésével és annak következményeivel. A kérdés megválaszolását jelentős mértékben befolyásolja a szolgáltatás, illetve a termék jellege, a gyártóüzem földrajzi elhelyezkedése, valamint a beszállítók helyettesíthetősége is” – mutat rá Faragó János, a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértője.

KÖVETKEZMÉNYEK, HA KÉSÍK A FUVAR VAGY NEM KÉSZÜL EL A MENYASSZONYI RUHA

Bizonyos hátrányos változásokat előidézhet például a kormány által meg-

határozott üzemanyagárak rögzítése – vagyis előfordulhat, hogy nincs elég gázolaj a benzinkúton, így többször kell megállni tankolni, a kevés nagynyomású kútfej miatt idővesztések merülnek fel. Ezekben az esetekben a hátrányos változás bekövetkezése adott esetben alkalmas lehet arra, hogy a fuvarozók a késedelmüket kimentsék. Mindazonáltal a kimentés fenti feltételeire – különösen az előre láthatatlanságra – tekintettel csak az intézkedések bevezetése előtt megkötött szerződések esetén van lehetőség. Az ezt követően létrejött megállapodások esetén már figyelembe kell venni a kormányrendelet által bevezetett módosításokat és ennek megfelelően kell megtervezni és kikötni például a fuvarozási határidőket.

A bírói gyakorlat alapján a szerződésben kikötött teljesítési határidő elmulasztása önmagában nem eredményezi a teljesítés lehetetlenné válását. Ilyenkor a késedelem, illetve a késedelmi kötbér jogkövetkezményei alkalmazandóak, ha a teljesítésnek a továbbiakban sincs fizikai, illetve jogi akadálya. Ha azonban a teljesítés a szerződéses kötelezettség jellege miatt van határidőhöz kötve – például egy menyasszonyi ruha megvárása – úgy a határidő elmulasztása a teljesítés lehetetlenné válását idézi elő, amely a szerződés megszűnéséhez vezet.

MIKOR SZÜNTETI MEG A VIS MAIOR A SZERZŐDÉST?

Ha a vis maior körülmény nem csupán késedelmet idéz elő, hanem lehetetlenné teszi a szerződés teljesítését, abban az esetben a szerződés megszűnik. A feleknek a lehetetlenné válásról késedelem nélkül tájékoztatniuk kell a másik felet. Ebben az esetben – a szerződés megszűnésére tekintettel – a felek kötelesek elszámolni egymással, azaz a teljesítés lehetetlenné válása előtt nyújtott szolgáltatás pénzbeli ellenértékét meg kell téríteni, a pénzbeli előlegek pedig visszajárnak.

Amennyiben a lehetetlenülés egyúttal kárt is okoz, a kártérítési felelősség

aszerint alakul, hogy mi okozta a teljesítés lehetetlenné válását. Amennyiben a körülmények mérlegelése alapján a vis maior esemény az oka (tehát az ok-okozati kapcsolat fennáll), úgy egyik félt sem terheli kártérítési felelősség a szerződés megszűnése miatt. Azt, hogy a teljesítés lehetetlenülése a vis maior miatt következett be, illetve azt, hogy a kártérítés alóli mentesülés feltételei fennállnak, a vis maiorra hivatkozó félnek kell bizonyítania.

Jó példa erre az esetkörre az EU által egyes termékekre bevezetett kiviteli és behozatali tilalom: ha ezek a jogszabályok egy már megkötött szerződés teljesítését lehetetlenítik el, úgy a szerződés megszűnik és a felek nem tartoznak egymásnak kártérítéssel.

MI TÖRTÉNIK ABBAN AZ ESETBEN, HA A SZERZŐDÉS NEM SZÜNIK MEG?

A teljesítés vis maior esemény miatti nehezebbé válása nem eredményezi automatikusan a szerződés megszűnését. A kötelezettnek ilyen körülmények között is kötelessége teljesíteni a szerződésben vállaltakat.

Ebben az esetben a kialakult helyzetre megoldást jelenthet, ha a felek közös megegyezéssel módosítják a szerződést a kötelezett helyzetének segítése érdekében. Ha erre irányuló közös akarat nincs a felek között, akkor a Ptk. lehetőséget biztosít a kötelezettnek arra, hogy kezdeményezze a szerződés bíróság általi módosítását. Erre azonban csak tartós jogviszony esetén van lehetősége.

„Ha egy szerződő fél az Ukrajnában zajló háborúra vagy az Oroszországgal szemben alkalmazott szankciókra való tekintettel szabadulni kíván szerződéses kötelezettsége alól – függetlenül attól, hogy a fentiek közül mely jogkövetkezményt kívánja alkalmazni – nagy körültekintéssel, és az összes körülmény alapos mérlegelésével szükséges eljárnia. Ezzel kapcsolatban különös jelentősége lesz annak a kérdésnek, hogy a háború következményei mikor és milyen mértékben voltak előre láthatóak, illetve az adott szolgáltatás teljesíthetőségét miért és mennyiben nehezítette meg” – hangsúlyozza Kelemen Dániel.

PwC Magyarország

KSH: az első negyedévben 8,2 százalékkal nőtt a gazdaság teljesítménye

Magyarország bruttó hazai terméke (GDP) a nyers adatok szerint 8,2, a naptárhatással kiigazított, valamint az egyéb rendkívüli és egyedi hatásoktól megtisztított, ki-egyensúlyozott adatok alapján egyaránt 8,0 százalékkal nőtt az első negyedévben az előző év azonos időszakához viszonyítva – jelentette első becslése alapján a Központi Statisztikai Hivatal (KSH).

Az előző negyedévhez képest 2,1 százalékkal emelkedett a gazdaság teljesítménye – a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok szerint. A negyedéves index alapját, a tavalyi negyedik negyedévi mutatót friss jelentésében 2,0-ról 2,2 százalékosra javította a KSH.

A növekedéshez szinte valamennyi nemzetgazdasági ág hozzájárult, de leginkább az ipar és a piaci szolgáltatások. Az iparon belül különösen az élelmiszer- és italgártás, a kőolaj-feldolgozás, illetve a villamos berendezések gyártása, a piaci szolgáltatások közül pedig főként a kereskedelem, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, valamint a szállítás, raktározás bővülése volt jelentős – idézi az MTI a KSH első becslését.

ELEMZŐI VÉLEMÉNYEK

Elemzői vélemények szerint több tényező segítette a gazdasági növekedést az első negyedévben. A gazdaság robusztus teljesítménye mellett múlt év végi lendület áthúzódó hatása és az egy évvel korábbi alacsony bázis is szerepet játszott a bruttó hazai termék (GDP) első negyedévi növekedési mutatójában, de az MTI-nek nyilatkozó elemzők szerint lassulásra kell felkészülni a következő időszakban.

Suppan Gergely, a Magyar Bankholding vezető elemzője úgy ítélte meg, hogy az első negyedévi GDP-növekedést egyrészt a tavalyi utolsó negyedév erős áthúzódó hatásai, másrészt a negyedévben tapasztalt robusztus ágazati nö-

vekedések, harmadrészt az egy évvel ezelőtti második/harmadik járványhullám elleni lezárások miatt egyes szektorok igen alacsony bázisa gyorsította. A vártnál nagyobb növekedésnek köszönhetően nem kizárt, hogy a bankholding szakértői kissé javítják az idei, 5,9 százalékos növekedési prognózisukat.

A következő negyedévekben már lassulást várnak a holding elemzői, kockázatot jelent az ukrajnai háború és a szankciók miatt esetlegesen megszakadó beszállítói láncok, alapanyagok és nyersanyagok hiánya, a költségek és a hitelkamatok emelkedése, valamint leginkább az elszálló infláció miatt csökkenő vásárlóerő. A legnagyobb kockázat az olaj- és gázembargó lenne, de idén erre Suppan Gergely és kollégái nem számítanak, mivel a tárgyalások szerint Magyarország haladékosan kaphat.

Regős Gábor, a Századvég Konjunktúrakutató makrogazdasági üzletágának vezetője megállapította: a várakozásokat érdemben meghaladta és kifejezetten dinamikus volt a gazdaság növekedése az első negyedévben. A piaci szolgáltatások növekedésében a béremelések és kormányzati transferek hajtotta kiskereskedelemnek, illetve a koronavírushoz kapcsolódó tavalyi korlátozások miatt alacsony bázisról induló turizmusnak volt szerepe. Az iparon belül a KSH is kiemelte a kőolaj-feldolgozást, amit részben a növekvő volumen, részben a viszonylag olcsó beszerzési ár indokolhatott – jegyezte meg a Századvég szakértője. A vártnál kedvezőbb növekedés nyomán

NÉGY KOMPONENS

A GVI konjunktúra-mutatója négy komponensből áll, amelyek a következő hat hónapra vetítik elő a cégek várakozásait: a várható üzleti helyzet, a megrendelések várható alakulása, a gépberuházások volumenének alakulása, az építési beruházások volumenének alakulása. A intézet áprilisi vállalati konjunktúravizsgálata 2227 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul; az adatfelvétel április 1. és 30. között zajlott.

az éves bővülés mértéke is nagyobb lehet, Regős Gábor szerint meghaladhatja az 5 százalékot. A következő negyedévekben kiderül, hogy a háború, illetve az infláció által okozott károk mennyire fogják vissza a gazdasági növekedést. Ugyanakkor a kedvező adat nyomán a költségvetés bevételei is a vártnál kedvezőbben alakulhatnak, ami segíti az ideai hiánycél elérését – tette hozzá.

Kiss Péter, az Amundi Alapkezelő befektetési igazgatója arra hívta fel a figyelmet, hogy az átlag feletti növekedés várható volt a bőkezű kormányzati költségek következtében.

Ilyen magas kezdőérték mellett az egész évi növekedés is minden bizonnyal pozitív lesz, ugyanakkor az orosz-ukrán háború következményei miatt nagymértékben csökkentek az előrejelzések. Az Amundi 3,3 százalékos növekedést vár erre az évre az év eleji 5 százalékos körüli becsléshez képest. Az elemzői várakozásokat jócskán felülmúló reál GDP-növekedés a magas inflációval párosulva erős támaszt adhat a költségvetési bevételeknek. Csakhogy a kilátások nem pozitívak, a hiány pedig magas, így valamilyen fiskális szigorításra biztosan szükség lesz – tette hozzá Kiss Péter.

Németh Dávid, a K&H vezető elemzőjének megfogalmazása szerint „combos rajtot vett a magyar gazdaság, de zötyögős út vár rá”.

Az első negyedévi GDP-növekedés részben a bázishatásnak, az iparnak és a szolgáltatásoknak, valamint a megrugó lakossági fogyasztásnak köszönhető. Várható volt a jelentős növekedés, mivel a múlt év első negyedévében közel 2 százalékos visszaesés volt. A lakossági fogyasztás is a szokásosnál jobban pörgethette a gazdaságot az év első hónapjaiban kifizetett extra juttatások miatt. A szakember szerint a vállalatok kényszerű készletfelhalmozása ugyancsak segíthette a növekedést. Fontosnak nevezte, hogy az első negyedéves adatokban csak visszafogottan jelent meg a háborús hatás, az a következő negyedévekben húzhatja vissza a növekedést. A második negyedévben a bázishatással is számolni kell, hiszen 2021 második negyedévében több mint 17 százalékos volt a növekedés. Németh Dávid szerint az idén 4,8 százalékos növekedéssel lehet számolni éves összevetésben.

Nyeste Orsolya, az Erste Bank vezető makrogazdasági elemzője arra emlékeztetett, hogy a korábban közzétett havi termelési adatok már mutatták, hogy az ipar viszonylag ellenállónak bizonyult az ellátási feszültségekkel szemben és az ágazat pozitívan járult hozzá a növekedéshez. Eközben a folytatódó béri-áramlás és a fiskális transzferek nyomán gyorsuló belföldi fogyasztás a szolgáltatások tovább emelkedő teljesítményét támogatta.

A rövid távú kilátások nem kedvezőek. A következő negyedévek a GDP-növekedés ütemének fokozatos lassulását hozhatják. A romló kilátások ellenére a tavalyi évről jövő erős áthúzó hatások és az magas első negyedéves teljesítmény miatt az éves gazdasági növekedés összességében valahol 4-5 százalék között alakulhat az idén. Az Erste Bank mostani előrejelzése 4,3 százalék. Sok minden függ azonban attól, hogy mikor ér véget a háború és milyen gyorsan tér magához a jelenleg még visszafogott külső kereslet – idézi az MTI Nyeste Orsolyát.

PESSZIMISTÁBBAK LETTEK A VÁLLALKOZÁSOK

A vállalkozások üzleti bizalma áprilisban csökkent a tavaly októberi szinthez képest: a konjunktúramutató +31 ponton állt az év negyedik hónapjában szemben a korábbi felmérés +38 pontjával – közölte a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI). A felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket 2020 áprilisában mérték, amikor mínusz 25 pont volt a mutató.

A bizonytalansági mutató értéke áprilisban emelkedett tavaly októberhez képest, jelenleg 53 ponton áll, ami arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése továbbra is polarizált – jegyezték meg. A legkedvezőbb üzleti klímára a nagyvállalatok, a feldolgozóipari cégek, az exportáló vállalatok és a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek számítanak – jelezték.

A jelenlegi és a várható üzleti helyzetet egyaránt negatívabban ítélték meg a vállalkozások áprilisban az előző félévhez képest: a jelenlegi üzleti helyzet mutatója 6 ponttal +31 pontra romlott, a várható üzleti helyzeté pedig 15 ponttal +15 pontra esett vissza.

A gépberuházások várható volumene 2 pontos csökkenés mellett +4, míg az építési beruházásoké 4 pontos emelkedés mellett -13 ponton állt áprilisban.

EXTRAADÓT VEZET BE A KORMÁNY

Kötelezik a bankokat, a biztosítókat, a nagy kereskedelmi láncokat, az energiaipari és kereskedőcégeket, a telekommunikációs vállalatokat és a légitársaságokat, hogy extraprofitjuk nagy részét az újonnan létrehozandó rezsivédelmi és honvédelmi alapba fizessék be – jelentette be az új kormány felállásának másnapján Orbán Viktor régi-új miniszterelnök. Ebből a két alaptól fogják finanszírozni a rezsicsökkentés és a honvédség megerősítésének költségét. Az intézkedések két évre, 2022-re és 2023-ra vonatkoznak.

Az emelkedő kamatok és az emelkedő árak révén a bankok és a nagy multcégek nagyobb haszonra, extraprofita tesznek szert – mondta. „Akik ebben a háborús helyzetben extra haszonra tesznek szert, azokat arra kérjük, azoktól elvárjuk, hogy segítsék az embereket és járuljanak hozzá az ország védelmi költségeihez” – idézi az MTI Orbán Viktort.

Megalakult az ötödik Orbán-kormány

Május 24-én 11 minisztériummal megalakult az ötödik Orbán-kormány. Ezek közül újnak tekinthető a Technológiai és Ipari Minisztérium, a Kulturális és Innovációs Minisztérium, az Építési és Beruházási Minisztérium, amelyek részben az Emberi Erőforrások Minisztériuma, részben az Innovációs és Technológiai Minisztérium helyébe lépnek, valamint a Miniszterelnökségből történő kiválással jönnek létre. A régi-új miniszterelnök parlamenti beszédében hangsúlyozta: a 2020 és 2030 közötti évtized a veszélyek, a bizonytalanság és a háborúk kora lesz. Magyarország egy ilyen korszakban nem engedheti meg magának „a felelőtlenség, a szét-húzás és a gyöngeség luxusát”, vagyis most igazán belevaló kormány kell – mondta Orbán Viktor.

A minisztériumok felsorolásáról szóló törvényben a kormány a miniszterek sorát kiegészíti olyanokkal, akik saját szakterületet kapnak, de feladataik ellátásában nem saját, hanem egy másik minisztérium vagy a Miniszterelnöki Kormányiroda segítik őket. Egységesülnek a miniszterekre vonatkozó rendelkezések, így az új szabályozás értelmében azok a miniszterek, akik nem vezetnek önálló minisztériumot, ugyanolyan jogállású miniszterek lesznek, mint akik egy-egy tárca élén állnak.

A törvény szétválaszt eddig együtt kezelt területeket. Ilyen a szociális és a nyugdíjpolitikáért való miniszteri felelősség vagy az, hogy az oktatásért való felelősség helyett a köznevelésért és a felsőoktatásért való felelősség jelenik meg. A gazdaságpolitika makrogazdasági szabályozásáért való felelősség és a gazdaságpolitikáért való felelősség eddig külön-külön szerepeltek a jogrendszerben, mostantól azonban összevonva lesznek,

makrogazdasági megalapozásért való felelősségként.

A törvény önálló felelősségi körként hozza létre a kulturális diplomáciáért és a külföldi magyar kulturális intézetekért való felelősséget, amely eddig a külpolitikai szakterület részét képezte. Az önálló kulturális intézetek irányításával összefüggő jogokat a kulturális diplomáciáért felelős miniszter fogja gyakorolni.

A vízi létesítményekkel kapcsolatos feladatok az állami beruházásokért felelős miniszterhez kerülnek, a Fudan Hungary Egyetemért Alapítvány létesítése során az állam képviselőjében a felsőoktatásért felelős miniszter jár el.

Módosul az országgyűlési törvény is, lehetővé téve, hogy a plenáris üléseken a kormányfő helyett a miniszterelnök politikai igazgatója válaszoljon interpellációkra vagy kérdésekre, és tanácskozási joggal részt vegyen az Országgyűlés ülésein, ha rendelkezik képviselői megbízatással.

AZ ÚJ KORMÁNY TIZENEGY MINISZTÉRIUMA

Agrárminisztérium, Belügyminisztérium, Építési és Beruházási Minisztérium, Honvédelmi Minisztérium, Igazságügyi Minisztérium, Kulturális és Innovációs Minisztérium, Külgazdasági és Külügyminisztérium, Miniszterelnöki Kabinetiroda, Miniszterelnökség, Pénzügyminisztérium, valamint Technológiai és Ipari Minisztérium.

Orbán Viktor, régi-új miniszterelnök parlamenti beszédében kifejtette: a választópolgárok akaratából 2010 óta a negyedik, összességében az ötödik alkalommal mutathatja be Magyarország új kormányának tagjait. Úgy vélte, ez most különösen emberpróbáló feladat lesz, mert „a koronavírusból még alig lábaltunk ki, a szomszédunkban háború zajlik, Brüsszelben

pedig összezavarodott az iránytű, ezért onnan nem számíthatunk segítségre”. Felidézte, hogy 32 éve képviselő és vesz részt a külpolitikai életben, de még soha nem látott akkora bizonytalanságot a jövőt illetően, mint napjainkban. Hozzáfűzte: az erős választói akarat és a jövő bizonytalansága együtt minden korábbinál nagyobb felelősséget ró az új kormányra.

A miniszterelnök szerint a 2020 és 2030 közötti évtized a veszélyek, a bizonytalanság és a háborúk kora. 2020-2021-ben koronavírus-járvány volt, 2022 eleje óta pedig háború a keleti szomszédkban – emlékeztetett. Úgy látja, mindezek következményeként menekültáradat, soha nem látott mértékű energia- és nyersanyag-áremelkedés, infláció is tört a világra. Egy időben fenyeget a 21. század eddigi legnagyobb geopolitikai átrendeződése, valamint egy globális energia- és élelmiszerválság. Kiemelte: az energia- és élelmiszerválság destabilizálja a népes, de törékeny országokat, ami újabb háborúkat és még a 2015-ösnél is nagyobb népvándorlást indíthat útjára. Ez óriási kihívást jelent a világ gazdagabbik fele számára, ideértve Magyarországot is – tette hozzá.

Közölte: ez „egy kirobbanó formában lévő, ragyogóan irányított Európai Unió” számára is komoly feladat lenne, de az EU „ma minden, csak nem kirobbanó formában lévő, ragyogóan irányított szervezet”. Inkább késlekedést látni, zavaros ideológiákat hallani, kapkodó és ésszerűtlen döntéseket tapasztalni – mondta. Orbán Viktor hangsúlyozta: Magyarország egy ilyen korszakban nem engedheti meg magának „a felelőtlenség, a széthúzás és a gyöngeség luxusát”, vagyis most igazán belevaló kormány kell.

A RÉGI-ÚJ MINISZTERELNÖK ÍGY MUTATTA BE ÚJ KORMÁNYÁNAK TAGJAIT:

Csák János, kulturális és innovációs miniszter

Tárcáját jövőügyi minisztériumnak kellene nevezni. Hozzá tartozik a családpolitika, a kultúra, a felsőoktatás, a szakképzés és az innováció. A miniszterelnök kiemelte: az Európai Unióban Magyarország fordítja arányosan a legtöbbet a családok és a kultúra támogatására, e területekhez zárkózik fel rohamléptekkel a magyar felsőoktatás is, ahol az elmúlt 30 év legjelentősebb fejlesztései indultak

meg. A miniszterre összetett feladat vár, munkája olyan különleges személyiséget igényel, aki ismeri az üzleti világot, nem téved el a szellemi viták modern útvesztőiben, egyszerre fegyelmezett, de közben keresi, miként léphetünk túl a mai realitások korlátain. Ide igazi Klebelsberg-karakter kell – mondta.

Gulyás Gergely, a Miniszterelnökséget vezető miniszter

Feladataként a stratégiai tervezést nevezte meg, jelezve, hogy neki nemcsak minisztériumokat, „hanem egy egész országot kell látnia”. Elmondta: azt várja tőle, hogy hangolja össze a minisztériumok működését, képviselje a tisztelet és az együttműködés kultúráját, alakítsa ki ennek technikáit. „Ez a munka sohasem ér véget, erre a feladatra kap újabb négy évet” – fogalmazott a miniszterelnök. Hozzáfűzte: ez a minisztérium egyben a kormány „villámháritója is”, ezért arra kéri Gulyás Gergelyt, hogy képviselje bátran a kormány érveit a Magyarországról szóló szellemi természetű vitákban itthon és külföldön egyaránt.

Lázár János, építési és beruházási miniszter

Orbán Viktor közölte: Lázár Jánost az Építési és Beruházási Minisztérium vezetésére kérte fel, de ezt igazából országépítési minisztériumnak kellene nevezni. Emlékeztetett: korábban ez a feladat a minisztériumok között felparcellázott, széttagolt terület volt, de ez mára hátránnyá vált. A növekvő nyersanyagárak, a háború gazdasági hatásai, a várható európai recesszió, a beruházók óvatossága alaposan megbonyolítja majd az életünket – fejtette ki a kormányfő, aki szerint Lázár János feladata a beruházásokra fordított állami erőforrások hatékony felhasználása, az építésügyi szabályok megújítása, valamint az épített örökségünk védelme és a „polgári jó ízlés” képviselete lesz az építkezéseknél.

Nagy István, agrárminiszter

Az elmúlt években nagyot léptünk előre – mondta Orbán Viktor –, az ország 20 millió embert képes ellátni élelmiszerrel, rakétasebességgel emelkednek a nemzeti vidékfejlesztési támogatások, a gazdák pedig végképp leküzdhetik a nyugattal szemben a kommunizmus idején keletkezett lemaradást. Hozzátette: a régi-új miniszternek ki kell védenie a küszöbön

álló globális élelmiszerválság következményeit, tovább erősítse a magyar agrárium külgazdasági pozícióit.

Nagy Márton, gazdaságfejlesztésért felelős miniszter

A kormányfő azt várja tőle, hogy az ország fejlődését „a magyar észjárás alapján, innovatív gazdaságpolitikai javaslatokkal segítse”, még annak kockázatát is vállalva, hogy „ezek között lesznek szép számmal olyanok, amelyekkel már a közeljövőben sem csak barátokat szerez magának”. Felhívta a figyelmet arra: az európai gazdaság nagy bajban van, így ha Magyarország fejlődni akar, akkor új, unortodox, innovatív lépésekre lesz szüksége. Emlékeztetett: a kiszabadulás a devizacsapdából, az adópolitikai fordulat, az árstopok intézményei mind ilyen megoldások voltak. „Remélem, hogy maradt még belőle a tarsolyunkban” – fogalmazott, jelezve, hogy az új miniszternek ezeket kell „előkotornia és bevetnie”.

Navracsics Tibor, területfejlesztésért felelős miniszter

Navracsics Tibor komoly uniós, belpolitikai és közigazgatási tapasztalatát emelte ki a kormányfő, megemlítve, hogy 2006 után évekig frakcióvezető volt, miniszterként döntő szerepet játszott a magyar állam újjászervezésében, ezt követően pedig uniós biztosként tevékenykedett. Neki van a legtöbb esélye, hogy a brüsszeli bürokraták és a magyar képviselők malomkerekei között ne örlődjön föl – fogalmazott Orbán Viktor.

Palkovics László, technológiai és ipari miniszter

Az ipar és az energetika nagy átalakulás előtt áll, a kormánytag feladata az, hogy folytassa e területen az elmúlt négy évben elindított fordulatot, illessze a magyar energetikai rendszert az új kor kihívásaihoz. Ennek részeként említette Orbán Viktor, hogy kezelje az átalakulás, a növekvő fogyasztás és az emelkedő árak miatt kialakult helyzetet, eközben csökkentve a gazdaság károsanyag-kibocsátását, és hangolja össze a gazdasági növekedés és a környezetvédelem szempontjait.

Pintér Sándor, belügyminiszter

Pintér Sándorról a kormányfő azt mondta: 16 évet szolgáltak együtt és ezalatt minden rábízott feladatot példás

pontossággal teljesített, ezért feltétel nélküli bizalmát élvezi. Helyreállította a közbiztonságot, radikálisan csökkentette a bűnözést, mind a vagyon, mind az emberi élet ellen irányuló bűncselekményeket látványosan visszaszorította, a rendőrséget megfiatalította és megújította, az állomány viszszyerte becsületét és megbecsültségét. A rendőrök kora lejárt – fogalmazott Orbán Viktor. A rendvédelmi szervek a koronavírus-járvány alatt és az ukrajnai menekültválság idején is elévülhetetlen eredményeket szereztek, ezekre a képességekre a következő időszakban is nagy szüksége lesz Magyarországnak – rögzítette a miniszterelnök. Kitért arra, hogy Pintér Sándor megszervezte a közmunkarendszert, amellyel nehéz helyzetben lévő munkanélküli emberek százazreit segíthették vissza a munkaerő-piacra. Az önkormányzati rendszer átszervezésekor és az egészségügyi operatív törzs irányításakor mindannyian láthatták, hogy megoldja bármely nagy állami szervezeti rendszer gyors átszabását – mutatott rá. Aláhúzte: bár minisztériumát továbbra is Belügyminisztériumnak hívják, de valójában ez már a belügyek minisztériuma. A politikában a tapasztalat a legnagyobb érték, az számít igazán, ezért bízzák rá a legnehezebb területek irányítását – mondta.

Rogán Antal, a Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter

A demokráciában fontos a folyamatos kapcsolattartás, ami nehéz feladat, mert a munkát adatvédelmi jogszabályok tömegei, az állampolgárok érthető érzékenysége és az ellenzék folyamatos támadásai is nehezítik. Ez most sem lesz másképp, így Rogán Antalt arra kérte fel, hogy oldja meg ezt a feladatot, a kormányzati döntések mögött húzódó elvek és célok a demokratikus közvélemény egésze számára legyenek megismerhetők. Kiemelte: ebben a háborús évtizedben különösen fontos, hogy a „velünk egyetértőknek és az egyet nem értőknek is világos legyen, mit miért teszünk”. Jelezte azt is: a következő időszakban az ország függetlenségét és Magyarország szuverenitását számos támadás éri majd. Hozzátette: a szuverenitás védelme a miniszterelnök első számú kötelessége, ebben a munkában elsősorban Rogán Antalra számít majd.

Semjén Zsolt, nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért, egyházpolitikáért és egyházdiploáciáért felelős miniszter

Forrás: MTI

Miniszterelnök-helyettesként továbbra is a történelmi egyházakat és a Kárpát-medencei magyar közösségeket érintő ügyek előmozdításáért felel. „Minden magyar felelős minden magyarért, ha ez így van – márpedig így van –, akkor Semjén Zsolt miniszteri felelőssége az összmagyarság képviselője” – hangsúlyozta Orbán Viktor. Aláhúzte: azt várják tőle, hogy az egységes magyar nemzet alaptörvényben rögzített eszméjét váltsa valóra a mindennapokban. A Kereszténydemokrata Néppárt a kormány szellemi-ideológiai magja, ezért elnökét megkülönböztetett tisztelettel köszönti a kabinetben – mondta.

Szalay-Bobrovniczky Kristóf, honvédelmi miniszter

A Zrínyi haderőfejlesztési program révén Magyarországa lehet a térség egyik legütőképesebb hadserege – hangsúlyozta a miniszterelnök. A szomszédban zajló háború bizonyítja, milyen felelőtlenesség volt, hogy egész Európában háttérbe szorították a hadsereget és a honvédelmet, néha már létjogosultságát is megkérdőjelezve.

Szijjártó Péter, külgazdasági és külügyminiszter

Őt arra kérte fel, hogy továbbra is a „tőle megszokott fáradhatatlansággal” képviselje a magyar nemzeti érdekeket, erősítse meg Magyarország kapcsolatait a szövetségeseivel és keressen újabb ke-

reskedelmi és beruházási lehetőségeket. A minisztertől azt kérte: „játsszon minden hangszeren, legyen okos, mint a kígyó és szelíd, mint a galamb, de leginkább érje el azt, amit kell”. Kitért arra is: a jövőben Szijjártó Péter felel a Paks2 beruházásért is. Megjegyezte: ez a munka így együtt több embert is kívánna, de a miniszter az elmúlt években bizonyította, „egyszerre több helyen is tud lenni”.

Varga Judit, igazságügyi miniszter

Az igazságügyi miniszternek érvényre kell juttatnia az Alaptörvényt, védenie kell az alkotmányosságot, ezért számára vétojogot biztosít valamennyi minisztériumi előterjesztéssel szemben. Hozzátette: Deák Ferenc tárcája ma a kormány uniós kapcsolatait is felelősséget visel. Ezt senki sem irigyli a tárca vezetőjétől – fogalmazott a kormányfő, hangsúlyozva: a miniszter a brüsszeli vitákban eddig is a magyar nemzeti érdek határozott képviselője volt és azt várják, a jövőben is az legyen.

Varga Mihály, pénzügyminiszter

Az ő előrelátó szigora tette lehetővé a növekedés és a pénzügyi fegyelem közötti egyensúly fenntartását a koronavírus jelentette kihívás éveiben és ugyanez a vele szembeni elvárás most, amikor a háború a gazdaságot újabb próbatétel elé állítja.

MTI

MATOLCSY: kétéves versenyképességi programot kell indítani

Kétéves versenyképességi programot javasol a jegybank az új kormánynek a „drámai-an megbomlott” egyensúly visszaállításához. A Fenntartható egyensúly és felzárkózás 12 pillérét és 144 javaslatát átadták a miniszterelnöknek – mondta Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) elnöke egy szakmai konferencián Budapesten.

A jegybankelnök a programot bemutató rendezvényen azt mondta, a „régi-új kormány peremén most dől el, hogy az új kormány mit ajánl, illetve az előzőhöz hasonlóan megnyerjük-e a következő évtizedet”. Erős kihívásokkal jellemezhető évtizedben kell megtalálni az új sikerképletet, mert a korábbi egyensúlyi növekedés képlete megbomlott – mondta.

Kiemelte: a képlet helyreállítása nélkül nem lehet sikeres az ország, mert megbomlott a költségvetés egyensúlya, az államadósság szintje fenntarthatatlan, a folyó fizetési mérleg emelkedő hiányt mutat. Mindezek miatt olyan, inflációval is súlyosbított kockázat alakult ki, hogy az ország elveszítheti a következő éveket, és veszélybe került az előző évtized felzárkózása.

Rámutatott: elfogadják és követik a miniszterelnök vízióját, miszerint 2030-ra el kell érni az unió átlagos fejlettségi szintjét. A jegybank elnöke szerint három feladat van: az egyensúlyok helyreállítása, a versenyképességi fordulat és az extenzívől az intenzív növekedési pályára történő átállás felgyorsítása.

Úgy vélte, válaszüthöz érkezett az ország, vagy megismételi a 70-es évtized hibasorozatát, vagy kedvező fordulatot tesz. „Most azonban már semmi sem korlátoz bennünket abban”, hogy a jó irányt választva a jó kormányzás, jó pénzügyi rendszer keretei között a jó eredményt érje el az ország – mondta. Matolcsy György szerint fenntartható felzárkózást elérő gazdaságpolitikát kell követni, ebben a megújuló szervezeti képességekre kell építeni, és az adat-reformra, mérésre alapozott irányítási rendszert kell kialakítani.

Mint fogalmazott, a mostani válságkezelés sikerét a hitelek alapozták meg, „minden egyes válságkezelésre-helyreállításra költött forint az hitelforint”, amit vissza kell fizetni. Hozzátette: az MNB egyetértett a kormány válságkezelő intézkedéseivel, a válság árát most kell megfizetni. Kellemetlen új fejleménynek nevezte, hogy az ország legalább négy területen – költségvetési egyenleg, folyó fizetési mérleg, államadósság ráta, nettó működőtőke beáramlásnál – „letért a közös lengyel-magyar felzárkózási ösvényről” és a magyar számok a lengyelnél érdemben rosszabbak. Ikerdeficit alakult ki Magyarországon – közölte az MNB elnöke.

A kétéves program fejezetei közül kiemelte a költségvetési konszolidációt, a sérülékenységet csökkentő intézkedéseket – például az egyensúlyi mutatók helyreállítását –, az optimális adósságfinanszírozási struktúrát, vagy a fenntartható hitelezést. Matolcsy György szerint nincs szükség a háztartásokat érintő megszorításra, amelyek aláásnák a családok fogyasztási-megtakarítási szintjét, ehelyett „az állam megszorítására” van szükség. A dokumentumban az idén 4 százalékos GDP-arányos államháztartási deficit beállítását javasolják, jövőre pedig a hiány 3 százalék alá csökkentését. Matolcsy György szerint „ez lehetséges, hiszen egyszer már megtettük”. Szerinte az egyensúlyt döntően az állami beruházások halasztásával, lefaragásával, törlesztéssel kell elérni.

Magyarország 1990 és 2021 között átlagosan 0,6 százalékkal közeledett az unió átlagához, 2013 és 2019 között 0,9 százalékkal, 2020-ban és 2021-ben pedig egy-egy százalékkal – mondta, hozzátéve: ez nem elég. „Vagy vállalunk egy gyors, kétéves gazdasági-pénzügyi stabilizációt,

vagy megpróbáljuk elhúzni. Az elhúzott konszolidációk elhibáztak... Magyarországnak jövőképe megköveteli, hogy ezekben a hónapokban kétéves stabilizációs programban rendbetegyük az egyensúlyt és fenntarthatóvá tegyük a felzárkózást” – szögezte le az elnök.

Virág Barnabás alelnök elmondta: a 2030-ig történő sikeres felzárkózáshoz évente átlagosan 2,7 százalékpont felzárkózást, azaz évente 3,5 százalékpont GDP-növekedési többletet kell elérni az EU-val szemben. Úgy vélte, ez komoly a feladat, hiszen emelkedő és tartósan magas energia- és nyersanyagárakkal, stagfláció közeli világpiacokkal és magasabb kamatkörnyezettel kell számolni, és vége az olcsó munkaerő korszakának is. Az alelnök kitért arra is: az MNB első feladata az infláció megfékezése, így azon a kamatemelési pályán végig fognak menni, amivel megállítják a mutató emelkedését.

Kandrás Csaba alelnök a stabilitás és a fenntarthatóság, a zöld pénzügyek fontosságát hangsúlyozta. Leszögezte: nem fognak támogatni olyan javaslatot, amely a pénzügyi intézményrendszer stabilitását veszélyeztetné. Patai Mihály alelnök szerint az „első számú közellenség” az ikerdeficit, ez az első probléma, amivel a kormánynak foglalkozni kell. Ennek nagyobb része a költségvetési deficit, az elmúlt 60 évben a politikusok ezt ciklikusan elkövették, viszont 2010 július és 2020 március között ezt sikeresen megszakították. A fizetési mérleg hiánya „rendszeresen visszatérő sötét árnyék” – fogalmazott. A második feladat szerinte a három gazdaságpolitikai alrendszer – monetáris politika, jövedelempolitika, költségvetési politika – közötti harmónia megteremtése – tudósít az MTI.

Hosszú távon velünk marad a távmunka

VR-eszközökkel elvégzett távoli karbantartások, strandon készülő elemzések – pár éve ez még fel sem merült volna. Napjainkban azonban a cégek a pandémia okozta változások kapcsán, a munkaerőhiány miatt vagy a dolgozók megtartása érdekében a korábbinál jóval nagyobb teret adnak a távmunka különböző formáinak. A megkérdezett vállalatok csaknem 90 százaléka mérlegeli a távmunka bevezetését, vagy már meg is valósította azt, a KPMG „Current trends in remote working” című kutatása szerint.

Világszerte érezhetők még a Covid-19 hatásai, de a vállalatok eközben már a munkavégzés jövőjének kialakításán dolgoznak. Egy biztos: a távmunka velünk marad, a munkavégzés rugalmasabb és virtuálisabb lesz mind a munkavállalók, mind a munkáltatók számára. A munkavállalók könnyebben teremtik majd meg az egyensúlyt a szakmai és magánéleti célok között, a munkáltatók pedig a szélesebb és rugalmas munkaerő kínálatból, illetve a költségek és a szén-dioxid-kibocsátás csökkentéséből profitálhatnak. A várakozások szerint a távmunka a jövő munkavégzésének fontos összetevője lesz, a kérdés azonban sok cég számára továbbra is nyitott: hogyan és milyen mértékig legyen rugalmas ebben?

A KPMG „Current trends in remote working” kutatásában 46 ország 530 vállalatának vezetőjét kérdezte távmunkával kapcsolatos szempontjairól. A résztvevők igazgatósági tagok, menedzserek és szakértők voltak a globális mobilitás, a humán erőforrás, az adó- és munkajog területén, számos iparág képviselőjében.

SZABÁLYOZOTT TÁVMUNKA: TÍZBŐL 9 VÁLLALAT TÁMOGATJA

A KPMG által megkérdezett vállalatok 89 százaléka fontolgatja a távmunka szabályozását, vagy már meg is valósította azt. A mezőnyt a távközlési és technológiai szektor vezeti – itt a cégek 64 százaléka már a bevezetés szakaszában van, míg 27 százalék egyelőre mérlegeli a lehetőségeit. Nem meglepő: az IT alapú cégek, különö-

sen a startupok, gyorsan döntenek, és a távmunka sokuknál a járvány előtt is jellemző volt.

Érdekes fejlemény, hogy az étel- és ital- és fogyasztási cikkek ágazatban minden válaszadó tervezi a távmunka bevezetését, vagy már lépett is ezzel kapcsolatban. Ennél is nagyobb meglepetés, hogy a gyártó cégek – holott náluk közismerten arányaiban több a jelenléttel járó munkafolyamat – nem zárkóznak el teljes mértékben a távmunka bevezetésétől.

„A távmunka népszerűsége a gyártó cégek körében azt mutatja, hogy munkavállalói oldalról rajtuk is nagy a nyomás, hogy amit lehet, azt rugalmas munkavégzésben oldják meg. Ez viszont előrevetíti azt a feszültséget, ami a kényszerűen bent dolgozó, és a távolból is dolgozó munkavállalói csoportok között kialakulhat. Előbbiek várhatóan latba vetik minden nyomásgyakorló képességüket, hogy emiatt kompenzációban részesüljenek, vagy az ő munkájukat is úgy alakítsák, hogy az – legalább részben – távolból is végezhető legyen. A munkáltatók kézenfekvő válasza erre az alternatív juttatások felé fordulás vagy a képzés-fejlesztés lehet, hiszen ezek a munkavállalói csoportok most feltehetőleg nyitottabbá válnak erre a lehetőségre” – fogalmaz Halász Erika, a KPMG menedzsere.

Ez a feszültség várhatóan felgyorsítja a vállalati digitalizációs folyamatokat, hiszen ez további megoldásokat hozhat a kimaradóknak: a 4. ipari forradalom technológiai vívmányai – mint a mesterséges intelligencia, IoT, big data – új lehetőségeket kínálnak, ilyenek például a távolból VR eszközökkel végezhető karbantartások. A KPMG

A KUTATÁSRÓL

A KPMG „Current trends in remote working” kutatásában 46 ország 530 vállalatának vezetőjét kérdezte távmunkával kapcsolatos szempontjairól. A résztvevők igazgatósági tagok, menedzserek és szakértők voltak a globális mobilitás, a humán erőforrás, az adó- és munkajog területén, számos iparág képviselőjében.

menedzsere szerint számos cégnél adódnak hasonlóképpen átalakítható területek, ezek felismerése, a feltételek megteremtése, a kapcsolódó digitális stratégia kidolgozása és megvalósítása fontos részévé válik a munkavállalói elégedettség növelésének. Ez előremutató változás, hiszen visszaszorulnak a dolgozók averziói a robotizációval kapcsolatban. „Kifejezetten ott, ahol a speciális munkakörből adódóan nem lehetséges a távmunka, érdemes megfontolni egyedi kompenzációs csomagok kidolgozását, de ennek is része lehet a digitális oktatási napok beiktatása, amivel felkészítjük a változásra azokat is, akiknek a munkája megkívánja a jelenlétet” – fogalmaz Halász Erika.

A TÁVMUNKA LEGFŐBB FELHAJTÓERE: A MUNKAVÁLLALÓ

A távmunkáról szóló megállapodások kialakításában a meglévő munkavállalók elvárásai, a munkaerőhiány és a munkaerőért folyó verseny az elsődleges hajtóerő. A válaszadók negyede jelezte, hogy a távmunka bevezetésének fő oka a dolgozók kérése volt. További 18 százalék vélte úgy, hogy a távmunka nélkülözhetetlen a munkaerőpiacon, 12 százalék szerint pedig segít a munkaerőhiány kezelésében. Összegezve tehát: a cégek több mint fele a munkavállalói oldalt jelölte meg a távmunka bevezetésének fő mozgatórugójaként, nem külső vagy üzleti szempontokat.

Ugyanakkor itt jól látszanak a regionális különbségek. A KPMG felmérése szerint az ázsiai és csendes-óceáni térségben az utazási korlátozások jelentették a fő hajtóerőt a távmunka bevezetésében. A korlátozások Európában és Amerikában is szerepet kaptak, telítve azonban, hogy az államok közötti mozgás kevésbé volt korlátozott, ezek hatása is enyhébb. Ezekben a régiókban eközben nagyobb szerepe van a távmunka lehetőségének abban, hogy a cégek megakadályozzák a munkaerő elcsábítását, és motiválják, megtartsák a dolgozókat. Számos vállalat hirdeti távmunkával kapcsolatos lehetőségeit a médiában, ezzel pedig nyomást gyakorol versenytársaira is.

A LEGGYAKORIBB: AZ OTTHONRÓL TÖRTÉNŐ MUNKAVÉGZÉS HIBRID FORMÁBAN

A KPMG kutatása azt mutatja, hogy az ázsiai és csendes-óceáni régióban jóval magasabb a virtuális munkahelyeket kínáló cégek aránya, mint az amerikai kontinensen, ugyanakkor a rövid távú távmunkavégzés aránya az utóbbiban nagyobb. A legtöbb vállalat az országhatárokon belüli távmunkára összpontosít, a határokon át-

nyúló távmunka esetében a 90 napnál rövidebb megbízások dominálnak.

A távmunka leggyakoribb formája az otthonról történő munkavégzés. Ezt a vállalatok legtöbbször hibrid formában, részbeni irodai jelenlét mellett valósítják meg, és a megkérdezettek 42 százaléka mérlegeli, vagy már bevezette. A rövid távú, határon túlról végezhető távmunka jellemzően 20-60 napig tart, és gyakran lehetőség a munkavállalók számára, hogy egy nyaralóhelyről, családlátogatáskor, esetleg hozzátartozójuk gondozása alatt dolgozzanak. Erre a felmérésben résztvevő cégek 22 százalékánál van, vagy várhatóan lesz lehetőség. A virtuális megbízások során a munkavállaló hagyományos kiküldetésekhez hasonló feladatokat lát el, de fizikai jelenlét nélkül – ez a válaszadók 12 százalékánál merülhet fel. A másik országban toborzott munkaerő általában olyankor jelent megoldást, ha az adott helyszínen szűkös a kínálat, és a dolgozók költözni sem akarnak. Ezen gondolkodik – vagy már alkalmazza is – a megkérdezett vállalatok 9 százaléka.

„Bár sokan egyetértenek azzal, hogy a távmunka földrajzi értelemben kitágítja a munkaerő-toborzás látókörét, a felmérésből az derül ki, hogy az összes távmunka forma közül az időszakos, határon átnyúló távmunka a legritkább, általában egyedi eseteket takar, és ritkán, mindössze a cégek 8 százalékánál jelenik meg szabályozott lehetőségként. Úgy tűnik, a cégek továbbra is erős korlátként élik meg az ezzel kapcsolatos adminisztratív akadályokat, mert bár a jogi keretek megvannak, azok országonként és munkavállalói élethelyzet szerint változnak, és túlzott adminisztratív terhet rónak a munkáltatókra, mert sok esetben egyedileg kell kialakítani a távmunka kereteit” – véli Halász Erika.

A cégek e téren mutatott passzivitása nem is meglepő, ha tudjuk, mi mindent kell mérlegelni akkor, amikor lehetővé tesszük a munkavállalónak a távmunkát. Mindenképpen foglalkozni kell például a munkáltatói felelősséggel munkahelyi balesetek esetén. Ehhez előre és pontosan tisztázni kell, hogy távmunka közben egyáltalán mi minősül(het) munkahelynek, és ebből eredően munkahelyi balesetnek. A munkavállaló számára vonzó lehetőség, hogy vitorlázás közben az Adrián is elkészítheti az aznapi kimutatásokat, de mi történik akkor, ha eközben a billegő hajón sérülést szenved. A magyar munkajogi szabályozás meglehetősen szigorú a munkaviszonyból eredő balesetekkel kapcsolatosan, csak szűk körben van lehetőség arra, hogy a munkáltató – legalább részben – mentesüljön a kártérítési kötelezettség alól.

További fontos kritérium az egyenlő bánásmód alapelveinek megtartása. Ez alapvetően az

Forrás: KPMG

Halász Erika,
KPMG Tanácsadó Kft.
senior menedzsere

„A távmunka népszerűsége a gyártó cégek körében azt mutatja, hogy munkavállalói oldalról rajtuk is nagy a nyomás, hogy amit lehet, azt rugalmas munkavégzésben oldják meg. Ez viszont előrevetíti azt a feszültséget, ami a kényszerűen bent dolgozó, és a távolból is dolgozó munkavállalói csoportok között kialakulhat.”

objektíven összehasonlítható helyzetben lévő munkavállalói csoportok esetében terheli a munkáltatót, mégsem hagyható figyelmen kívül. Felelős cégvezetőként – és figyelembe véve a hatályos jogszabályokat is – azt is át kell gondolni, hogy mennyire kínálható határtalan választás a kollégáknak. Ugyanolyan feltételek mellett támogatja-e egy társaság, ha valaki az Adriai-tenger hullámain szelve kíván dolgozni, vagy feladatait az országhatáron belüli nyaralójából szeretné ellátni.

A KPMG kutatásából tehát látszik, hogy a távmunka megvalósításához és hatékonyságá-

hoz nem csupán a technológiára van szükség: a siker az erős belső kommunikáción, valamint a jogi osztály, az adócsoporthoz, a HR és a cégvezetés összefogásán is múlik. Nincs olyan stratégia, amely minden egyes vállalatnak megfelelne, hiszen ez nagyban függ az iparágtól, az adott régiótól, a munkaerő kínálatától és a vállalati kultúrától. Az viszont biztos, hogy a „bárhonnan történő munkavégzés” témája hosszú távon velünk marad.

KPMG Magyarország

Profession.hu: 2020 óta évente 12 százalékos emelkedtek átlagosan a munkavállalói nettó bérigények

A munkavállalói nettó bérigények Magyarországon 2020 óta évről évre átlagosan 12 százalékos emelkedtek, regionális összehasonlításban Pest megye az első, az álláshirdetésre pályázók itt kérik el a legmagasabb fizetést, átlagosan havi nettó 364 ezer forintot – közölte a Profession.hu.

Az iskolai végzettséget tekintve a felsőfokú végzettséggel rendelkező munkavállalók várják el a legmagasabb bért, havonta csaknem nettó 400 000 forintot. A szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, valamint a középiskolást végzetteknek szinte azonos az elvárása (293 000, valamint 287 000 forint), a mindössze általános iskolát befejezettek 272 000 forintos nettó bérigénnyel zárják a sort – ismerteti a Profession.hu jelentését az MTI.

Az állásportál saját adatai alapján készített friss jelentéséből az is kiderül, hogy a legfiatalabb munkavállalói csoporttól (18-21 évesek) kezdődően a tapasztalatszerzéssel párhuzamosan emelkedik a kívánt összeg. A legfiatalabbak havi 220 500 – 252 000 forint közötti bérre számíthatnak átlagosan, ez a 26-30 éveseknél valamivel 300 000 forint fölé kúszik, a 40-50 éveseknél pedig keverve, nettó havi 390 000 forint az elvart. A teljes mintát nézve az átlagos nettó bérigény 343 000 forint.

A különböző szakmákban tevékenykedő aktív munkavállalók fizetési igényeit átlagolva megállapították, hogy a cégvezetés és menedzsment kategória vezet a rangsort: az ezen a területen dolgozók több mint 560 000 forintot kérnének az új munkahelyükre való belépéskor. Ezután következik a mérnöki terület, ahol 460 000 forint

FELMÉRÉS A BÉRFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁRÓL

Az állásportál év elején készített felmérést a cégek bérfejlesztési stratégiájáról, amelybe egyebek mellett az építőipar, a mezőgazdaság, a pénzügy, az élelmiszeripar, valamint a kis- és nagykereskedelem területéről vontak be 549 vállalkozást.

az átlagos havi bérigény. Csökkenő sorrendben haladva tovább az IT programozás, fejlesztés, majd az építőipar és ingatlan következik.

Ugyanakkor jelezték, az emelkedő bérigényekkel párhuzamosan a cégek többsége is dolgozik a bérfejlesztéseiken a munkavállalók megtartása érdekében, lekövetve az inflációt.

Megállapították, hogy idén átlagosan 9,7 százalékos béremelés van kilátásban azon vállalatoknál, akik emelni tervezik a munkavállalók fizetését. A válaszadók csaknem fele maximum 10 százalékos, 30 százaléka 10-15, míg 18 százaléka 15 százalékos feletti emeléssel számol.

UNIÓS FŐTANÁCSNOK: a tagállamok kormányai felelősségre vonhatók a légszennyezés által okozott egészségkárosodásért

Az Európai Unió polgárai kártérítést követelhetnek a kormányoktól, ha egészségükre káros hatással volt a túlzott légszennyezés – ismertette álláspontját az Európai Unió luxemburgi székhelyű Bíróságának főtanácsnoka május elején.

Juliane Kokott főtanácsnok indítványában megállapította: „a levegőminőség védelmére vonatkozó határértékek megsértése az uniós jog alapján feljogosíthatja a károsultakat, hogy kártérítést kérjenek kormányuktól”.

Az indítvány előzménye, hogy egy párizsi lakos 21 millió euró kártérítést követelt a francia államtól, mivel állítása szerint a lakhelye környékén a növekvő légszennyezés károsította egészségét. A felperes arra hivatkozott, hogy ezért a francia állam a felelős, mivel nem biztosította a nitrogén-dioxidra vonatkozó határértékeket, amelyek az uniós egész területén egységesen alkalmazandók. Az ügyet tárgyaló közigazgatási fellebbviteli bíróság az uniós bírósághoz fordult, hogy megállapítsa, milyen feltételek mellett követelhetnek az egyének kártérítést az államtól az uniós határértékek megsértésével okozott egészségkárosodásért.

Az EU-bíróság már 2019-ben megállapította, hogy Franciaország 2010 óta folyamato-

Forrás: Iris Maria Maurer

Juliane Kokott, az Európai Bíróság német főtanácsnoka

san túllépi a nitrogén-dioxid éves határértékét, továbbá a legfelsőbb közigazgatási bíróság tavaly rekordösszegű, 10 millió eurós bírságot szabott ki Emmanuel Macron elnök kormányzatára, amiért nem sikerült elfogadható szintre csökkenteni a légszennyezést. Kokott főtanácsnok úgy véli, hogy a felperes esetében is fennáll állami felelősség, azonban a „közvetlen okozati

összefüggést” a panaszos egészségkárosodása és a túlzott légszennyezettség között nehéz lesz bizonyítani. „A tagállam bizonyíthatja, hogy a határértékek ilyen fokú túllépése akkor is bekövetkezett volna, ha időben olyan levegőminőségi terveket fogadott volna el, amelyek megfelelnek az uniós irányelv követelményeinek” – olvasható az indítványban, amelyet az MTI ismertetett.

A főtanácsnok véleménye nem köti a bírságot, ugyanakkor a gyakorlat azt mutatja, hogy döntéshozatalkor a testület gyakran azonos álláspontra helyezkedik a főtanácsnokkal.

AZ ÜGY ELŐZMÉNYE

Egy párizsi lakos 21 millió euró kártérítést követelt a francia államtól, mivel állítása szerint a lakhelye környékén a növekvő légszennyezés károsította egészségét.

Érvénybe lépett a páneurópai magánnyugdíj-termékről szóló uniós rendelet

Érvénybe lépett a páneurópai magánnyugdíj-termékről szóló egységes, európai uniós magánnyugdíj-szabályokra vonatkozó rendelet (PEPP). Az új szabályok segítségével könnyebbé válik majd a nyugdíjas évekre való takarékoskodás – közölte az Európai Bizottság.

A rendelet célja, hogy hozzájáruljon a magánnyugdíjak belső piacának kiépítéséhez, javítsa a szolgáltatók lehetőségeit a magánnyugdíj-termékek határokon átnyúló biztosítására, és versenyképes alternatívát nyújtson a fogyasztók számára a nyugdíjcélú megtakarításhoz.

Az Európában mindenütt azonos feltételek mellett elérhető és egységes jellemzőkkel rendelkező magánnyugdíj-csomagot az értékesítési helytől függetlenül uniószerre működő szolgáltatók széles köre – például biztosítók, bankok, foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények, befektetési vállalkozások és eszközkezelők – kínálhatja.

A rendelet szerint az ügyfelek számára a szolgáltatók nagyobb választékot kínálnak, a szigorú tájékoztatási követelmények és értékesítési szabályok pedig az online forgalmazás esetén is segítséget jelentenek. Az új termék átvihető egy másik tagállamba, magas szintű fogyasztóvédelmet biztosít a megtakarítóknak, akiknek joguk van ahhoz, hogy – maximált költségek mellett – ötévente szolgáltatót váltsanak belföldön és határokon átnyúló módon egyaránt. A szolgáltatók és a megtakarítók számára emellett különböző kifizetési lehetőségek állnak rendelkezésre a termék élettartamának lejártakor – közölték.

A tervek szerint az új termék segíteni fogja az Európai Bizottság tőkepiaci uniós

HATÁRON IS ÁTVIHETŐ

Az új termék átvihető egy másik tagállamba, magas szintű fogyasztóvédelmet biztosít a megtakarítóknak, akiknek joguk van ahhoz, hogy – maximált költségek mellett – ötévente szolgáltatót váltsanak.

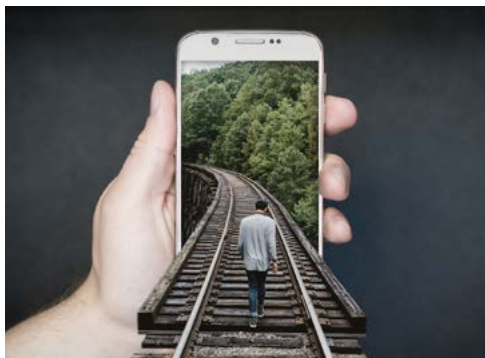
létrehozására irányuló terveit azáltal, hogy több megtakarítást irányít a hosszú távú uniós beruházások felé, valamint lehetővé teszi, hogy a fogyasztók önkéntesen kiegészíthessék nyugdíjcélú megtakarításaikat és kihasználhassák a benne rejlő előnyöket – idézi az MTI az új szabályokat.

Az EU további tíz évvel meghosszabbította az uniós roamingdíjakra vonatkozó szabályokat

Az Európai Unió Tanácsa jóváhagyta, hogy a következő tíz évben is többletköltségek nélkül legyen használható a mobiltelefon az Európai Unión belül tett utazások során – tájékoztató az uniós tanács.

A jóváhagyás biztosítja, hogy a roamingdíjakra vonatkozó jelenlegi, 2022. június 30-án lejárató szabályozás 2032 júniusáig legyen érvényes. A vonatkozó rendelet július 1-jén lép hatályba.

Az Európai Unió 2017 júniusában törölte el a roamingdíjakat, azóta az európaiak az unión belüli utazásaik során ugyanolyan feltételekkel használhatják mobilelőfizetésüket hívásra, SMS-ezésre és internetezésre, mint saját országukban, többletköltségek nélkül, de csak három egymást követő hónapon keresztül. Ezen túl a szolgáltatók külföldi tarifátáblázatokat alkalmazhatnak.

A rendelet szerint a fogyasztók ugyanolyan minőségű és sebességű mobilinternet-kapcsolathoz juthatnak hozzá külföldön, mint otthon, ha ennek a célország mobilhálózatában megvannak a technikai feltételei. A rendelet ezen felül hatékony hozzáférést biztosít a segélyhívó szolgálatokhoz, és elősegíti, hogy a fogyasztók tudatában legyenek a barangolás során használt értéknövelt szolgáltatásokkal kapcsolatos plusz költségeknek – tudósít az MTI.

TIZENHÉTSZERES NÖVEKEDÉS

A mobiltelefonnal rendelkező európaiak legalább fele utazott külföldre az elmúlt négy évben, a mobil barangolás használata mintegy tizenhétyszeresére nőtt a roamingdíjak 2017-es megszüntetése előtti nyár vonatkozó adataihoz képest.

Az EU fokozatosan megszünteti az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keretet

Az Európai Bizottság május 12-én bejelentette, hogy fokozatosan megszünteti a koronavírus-járvány miatt bevezetett állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keretet, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy orvosolják a járvány nyomán fellépő súlyos gazdasági zavarokat.

Az uniós testület közleménye szerint a döntés értelmében nem hosszabbodik meg a 2020. március 19-én elfogadott és legutóbb 2021. november 18-án módosított ideiglenes keret hatálya, amely a keret legtöbb eszköze esetében június 30-án jár le.

A fokozatos megszüntetésre és átállásra vonatkozó jelenlegi terv nem változik, így a tagállamok a tavaly novemberben bejelentetteknek megfelelően december 31-ig, illetve 2023. december 31-ig továbbra is nyújthatnak célzott beruházás- és fizetőképesség-támogatást.

Emlékeztettek: az ideiglenes keret lehetővé tette a tagállamok számára, hogy gyors, célzott és arányos tá-

mogatást nyújtsanak a rászoruló vállalkozásoknak, miközben megőrzik az egyenlő versenyfeltételeket az egységes piacon, és fenntartják a mindenkire alkalmazandó feltételeket. Lehetővé tette a tagállamok számára azt is, hogy gyorsan és eredményesen lépjenek fel a válság sújtotta vállalkozások megsegítésére, biztosítva ugyanakkor, hogy a támogatás a ténylegesen rászorulóakra korlátozódjék.

Az Európai Bizottság több mint 1300 határozatot fogadott el a koronavírus-világjárvánnyal összefüggésben, és közel 950 nemzeti intézkedést hagyott jóvá, amelyek becsült összege meghaladja a 3 milliárd eurót – idézi az MTI a közleményt.

4. Nemzetközi Családi Vállalatok Konferencia

Kvalifikáció a „Vállalati Bundesligába”: Hogyan járulhat hozzá a professzionizáció a további növekedéshez, a nemzetközivé váláshoz, sőt még az utódláshoz is a családi vállalatokban?

BUDAPEST, 2022. JÚNIUS 16.

Magyarországon sokféle családi cég van a száz- ezres nagyságrendű mikrovállalkozástól kezdve, a már jóval kevesebb kis- és középvállalatok át, egészen a néhány tucat 20 milliárd Ft feletti árbevételű nagyvállalatig. A Budapesti Corvinus Egyetem kutatásai ugyanakkor azt mutatják, hogy *egy átlagos hazai családi vállalkozás működésének és vezetésének színvonala inkább csak az egy kategóriával kisebb vállalatokénak felelne meg.*

A továbblépés kulcsa a *professzionizáció*, amelynek fontos része lehet a *vezetők és munkatársak képzése*, valamint *tapasztalt külső szakemberek alkalmazása*, ugyanakkor a *modern értékesítési, logisztikai, HR, kontrolling stb. rendszerek bevezetése és a digitalizáció* is hozzátartozik. De ne felejtkezzünk el mellett *az elvárt üzleti kultúra megteremtéséről*, illetve a *vállalkozás és a tulajdonos család kapcsolatának rendezéséről* sem – utóbbi sokszor a leggyengébb láncszeme a hazai családi cégek professzionizációjának.

Konferenciánkon azokat szólaltatjuk meg, akik mindezeket „jó” csinálják. Előadónk lesz többek között:

- **Marcus Hardtmann úr, az idén 145 éves német Hardtmann Csoport tulajdonosa**, aki arról beszél majd, hogyan lehet egy innovatív technológiai nagyvállalat többgenerációs, szerteágazó tulajdoni családját profi módon menedzselni.
- **Csányi Attila, a Bonafarm Zrt. vezérigazgatója** megosztja velünk, hogy milyen eredményeket érttek már el és milyen kihívásokkal néznek szembe, miközben a XXI. század agrár-élelmiszeripari vállalkozását építik.

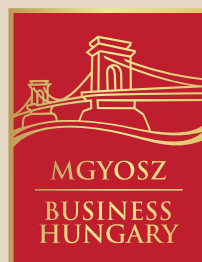
- **Fazekas Bálinttól a Euronics kereskedelmi ügyvezetőjétől**, a család második generációs képviselőjétől megtudhatjuk, hogy milyen módon újították meg az termékínálatukat, marketing-jüket, árazási módszertanukat, miközben folyamatosan automatizálnak és fejlesztik munkatársaik tudását is.
- **Gódi Attila, a Terrán Tetőcserép tulajdonos-vezérigazgatója** bemutatja, hogyan vált a nagypapa által alapított családi vállalkozásuk 100 év alatt manufaktúrából regionális multivá, amely olyan átütő innovációkkal jelentkezik a piacon, mint a napelemes tetőcserép.
- **Dr. Palanovics Norbert, Magyarország tókiói nagykövete** az évszázados japán családi cégek különleges világába kalauzol el bennünket, és arra is kitér, hogy mit tanulhatunk a sikereikből.

RÉSZLETES PROGRAM ÉS REGISZTRÁCIÓ:

<https://www.uni-corvinus.hu/post/event/4-nemzetkozi-csaladi-vallalatok-konferencia/>

Várjuk szeretettel konferenciánkon a *Marriott Hotelben* vagy a képernyő előtt az *online csatornán!*

A rendezvényre a *MGYOSZ Business Hungary-val* együttműködésben kerül sor.

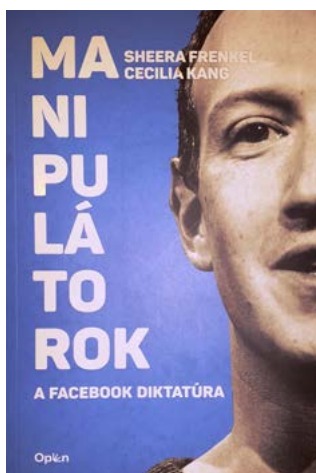
Manipulátorok – A Facebook diktatúra

Rájár a rúd a Facebookra. Egyre több információ, elemzés kerül nyilvánosságra arról, hogy robbanásszerű fejlődésével együtt mi-ként nőttek a belső feszültségek, s hogy az üzleti szempontok do-minánssá válásával miként sérül például az adatvédelem. „A könyv, amelyet a Facebook nem akar, hogy elolvass” – így indítja beharangozóját az eredeti kiadó, a HarperCollins.

„**P**áratlan forrásaik segítségével Frenkel és Kang bevisz a cégen belüli bonyolult udvari intrikák, szövetségek és vetélkedések közé, hogy megmutassák a végzetes repedéseket a technológiai behemót szerkezetében. Kutatásaik rávezették őket arra, hogy az utóbbi öt év hibás lépései nem anomáliák voltak, hanem elkerülhetetlenül következtek abból, ahogyan a céget a kívánt teljesítmény érdekében felépítették. Zuckerberget és Sheryl Sandberget a 21. századi cégvezető megtestesülésének tartották – a könyv megmutatja felelősségüket a történetekben” – írja a HarperCollins. *(Erre utal a könyv angol címe: Egy randa igazság – OP.)*

Open Books: „Frenkel és Kang, a The New York Times díjnyertes újságírói bemutatják korunk egyik legnagyobb sikertörténete, a Facebook igazi arcát, és lerántják a leplet a cégen belüli bonyolult politikai játszmákról, feltérképezik a szövetségek és rivalizálások hálózatát, hogy rávilágítsanak a techóriáson belüli végzetes ellentmondásokra”.

Remek, részletgazdag elbeszéléssel varázsolják eléink az internet kor-szak történelmének egyik meghatározó fejezetét, s vele egy fontos sze-letet az amerikai politikából, az óriásvállalatok, a kormányzat és a köz-vélemény viszonyának alakulásáról. Egészen különleges pokoljárás követhetünk nyomon, ahogyan a cég tevékenysége mind nagyobb poli-tikai jelentőséget nyer. Ez szükségképpen következett az alapvető üzle-ti modellből, amely szerint a cég bevételeit abból szerzi, hogy a lehető legtöbb módon hasznosítja az ingyenes szolgáltatásai felhasználóinak a birtokába jutott személyes adatait, s mind több ilyen adatot igyekszik kinyerni azoknak a Facebook útján történt

*Sheera Frenkel –
Cecilia Kang:*

MANIPULÁTOROK
A Facebook diktatúra

Open Books, 2022

kommunikációiból és tevékenységeiből. Teszi ezt pedig olyan társadalmi és szabályozási környezetben, amely mind fokozottabban érzékeny a személyes adatok védelmére, és támadja az azokkal való visszaéléseket – másrészt a gazdaság és a politika sok szereplője nagyon is vevő az ilyen adatokra.

A szerzők igen érzékletesen leírják, hogy Zuckerberg fő célja és a Facebook alapvető életeleme az állandó erőteljes növekedés: minél többeknek minél többet adni, ezzel mind erősebben a Facebook-hoz kötni az embereket – ez viszont finanszírozást igényel, amelyet az üzleti modelljüknek megfelelően az adatok hasznosításából kell kinyerni, s közben megőrizni a tisztességes adatkezelést, legalább is annak védhető látszatát.

Méretei révén elsődleges fontosságú támadási felületté vált jelentős politikai szereplők meghekkeléséhez. Betekintést kapunk, miként igyekeztek orosz hekkerek a Facebook útján (is) információ-szerzéssel és terjesztéssel beavatkozni a 2016-os amerikai elnökválasztási kampány-ba, hogyan fedezte ezt fel a Facebook biztonsági csapata, és került mindezért a cég konfliktusba a törvényhozás illetékeseivel, mögöttük a szakszolgálatokkal, amelyek a Facebookban látták az orosz beavatkozás egyik fő eszközét. Az pedig már a rendszerről árulkodik, hogy az elmondás szerint mindkét fél biztosra vette, hogy a másik jóval többet tud az orosz beavatkozásról, mint amennyit elmond, kölcsönösen betekintést is akartak egymás információiba, de saját lapjait egyikük sem terítette ki.

A többit tessék elolvasni – nagyon érdemes!

Dr. Osman Péter